

Se zárukou obce král. hlav. města Prahy!

TELEFON
534.

STAROMĚSTSKÉ
NÁM. Č. 932.

PRAŽSKÁ MĚSTSKÁ POJIŠŤOVNA

pojišťuje:

- proti následkům tělesných úrazů.** ~~~~~
Pojištění platí pro Evropu a též pro cesty po moři cestovními parníky pravidelných čar spojovacích mezi přístavy Evropskými neb mezi Evropskými a Africkými, aneb Asijskými přístavy na moři Středozemním a Černém;
- proti ztrátě nebo poškození způsobeným na věcech uzavřených krádeží nebo pokusem krádeže a též proti poškození místností, jež označeny jsou jakožto místo, pro něž pojištění se děje; v obojím směru však platí pojištění jen pro tyto případy:** ~~~~~
 - Když pachatel do místností do pojištění zahrnutých se vloupá, vnikne aneb schránky v nich se nalézající vypáčí;
 - když pachatel ve zlodějském úmyslu do místností v pojištění zahrnutých se vplíží aneb v nich se ukrývá;
 - když pachatel používá padčeláných (falešných) klíčů aneb jiných nástrojů, nesloužících k řádnému otvírání.

Veškeré dotazy ihned zodpoví, prospekty na požádání zašle
ŘEDITELSTVÍ.

Úřadovny nacházejí se ve vlastním domě v Praze I.,
Staroměstské náměstí číslo 932.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

ORGÁN

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 12. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku buďtež adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky zasílají se českému odboru v Praze 1947-II.

ČÍSLO 8.

KVĚTEN 1909.

ROČNÍK XI.

Aljažev dom.

V prvních dnech minulého měsíce došla hluboce zarmucující zpráva, že jedna z nejkrásnějších chat našeho družstva, Aljažev dom ve Vratském údolí, byla zničena lavinou. Páté číslo „Planinského Vestníku“ přináší bližší podrobnosti. Neštěstí stanovili dva občané z Dovje, Fran Jakelj a Kosmatov Šimen, kteří šli do Aljažova domu provést některé opravy. Blížíce se k němu shledali, že první poschodí skoro s celou střešou stojí ve vzdálenosti 40 m od přízemku z části rozbořeného. Spousty ty způsobila část laviny, která spadla z pod Rogice (od Zadního Dovku). Dle mínění Jakeljova byla vlastní katastrofa způsobena nárazem víchru povstávajícího při pádu laviny, zdá se však, že část sněhových mas svezla se až k samému domu. Stará Aljažova chata byla odhozena 100 m směrem k Bistrici. V posledních 80—100 letech nepadla lavina nikdy v tato místa. Letošní neobvyklé množství sněhu způsobilo, že skalní pilře, které jindy směr lavin odklonily, byly zasuty a sněhové massy svezly se přes ně. Škoda, kterou slovinské alpské družstvo utrpělo, jest ohromná. Aljažev dom byl otevřen r. 1904, sloužil tedy turistice pouze tři léta. Poněvadž S. P. D. nemůže posíci ve Vratském údolí opustiti, je nutno zbudovati Aljažev dom znovu a to na místě lépe chráněném. Za tím účelem vydal ústřední výbor S. P. D. toto svolání:

„Aljažev dom ve Vratech je úplně zničen. Slovensko Planinsko Društvo postavilo Aljažev dom jako majetek slovinského národa, jemuž sloužil ke cti jakožto nejlepší stanice slovinské turistiky. Návštěva našich hor rychle vzrůstá a slovinský dům ve Vratském údolí je nutný a také nadějný, neboť je to nejvhodnější a nejkrásnější středisko pro tury ve vynikajících horských skupinách. Jsme povinni svému národu i cti své domoviny, abychom Aljažev dom postavili znovu. Srdce krvácí nad tímto neočekávaným neštěstím, leč naše dílo nesmí tím utrpěti. Slovensko Planinsko Društvo počne s přípravami na novou stavbu, než i při použití starého materiálu bude

náklad na nový Aljažev dom obnášeti nad 20.000 K. To je ovšem obnos, který lze sebrati jen při všestranné podpoře. Slovensko Platinisko Društvo obrací se tedy k celému národu a snažně žádá, aby mu slovinské ústavy, spolky i obecnstvo byly pomocny při sbírání příspěvků.“

Doufáme, že také mnohý z českých návštěvníků si vzpomene na pěkné chvíle, strávené v Aljažově domě, a přispěje na jeho znovuzřízení.

*

Darwin alpista.

Doc. Dr. Vladislav Růžička.

(Dokonč.)

„Černá rozervaná mračna hnala se kvapem přes hory od paty až po vrchol. Co jsme temnou tou massou viděli, bylo nanejvýš zajímavé. Skalní zuby, kužele sněhové, modré ledovce, pevné obrysy na černošedém nebi bylo zítí v rozličných vzdálenostech a výškách. Neživá díla přírody — skaliny, led, sníh, vítr a voda — vše v boji vzájemném a přece proti člověku spojeno — vládla zde nepopřenou souverenitou.“

9. června: „Z rána viděli jsme s radostí, jak znenáhla zvedají se mlhy ze Sarmienta, odhalující jej našim zrakům. — Pata této hory je asi osminou celé výše pokryta tmavými lesy a nad nimi prostírá se až k vrcholu sněhové pole. Tyto nesmírné spousty sněhu, nikdy netající a určené, jak se zdá, aby trvaly tak dlouho jako země, skýtají velký, ano velebný pohled. Obrysy hory byly neobyčejně jasné a určité. Pro velké množství světla, reflektovaného bílým a lesklým povrchem, nepadaly na žádnou část stíny a pouze linie protínající oblohu bylo lze rozeznati; proto celá massa vystupovala v nejsmělejším reliéfu. Více ledovců sestupovalo vinutou drahou od sněhu až k pobřeží; mohli bychom je přirovnati velkým zmrzlým vodopádům Niagarským a snad jsou tyto katarakty modrého ledu právě tak krásné jako pohyblivé se vodopády.“

Je vidno z tohoto citátu, jak úchvatným, přímo z duše mluvícím pérem dovedl vládnouti střízlivý učenec-alpista pod bezprostředním dojmem mohutného jevu horské přírody.

23. června zakotvila „Beagle“ před Valparaisem. Andy našly v Darwinovi nadšeného líčitele: „Severovýchodním směrem skýtá se několik krásných pohledů na Andy; ale mnohem velkolepěji praesentuje se toto horstvo, hledíme-li na ně s okolních pahorků; lze pak lépe zjistiti velikou jich vzdálenost. Zejména sopka Aconcagua je nádherná. Tato obrovitá a nepravidelně kuželovitá massa je vyšší než Chimborazzo; dle měření důstojníků z „Beagle“ má vrchol její 23.000 stop. Než pozorujeme-li Cordillery z tohoto stanoviště, děkují za svoji krásu nejvíce atmosféře, kterou je vidíme. Klesalo-li slunce do Tichého oceánu, tu vynořily se jejich hrotité obrysy v podivuhodné jasnosti a přece zas v nejrozmanitějších a nejněžnějších barvách.“

A zase mluví každému alpistovi ze srdce: „Bylo mi divno, že každý den byl tak krásný jako předešlý. Jak rozdílně působí klima na počitek života! Jak odporují si naše pocity, hledíme-li na černé, polou mraký zahalené hory anebo na jiný řetěz horský tenkým modrým ovzduším krásného dne! Na nějakou dobu mohou ony působiti velmi vznešeným dojmem, ale tento naladí nás vesele a šťastně.“

15. srpna překročil Darwin horský hřeben Chilecauquen, aby se dostal do údolí Quillota. O pohledu s hřebenu na údolí praví: „Kdo nazval Valparaiso „rajským údolím“ musil mysliti na Quillotu“.

16. srpna podnikl výstup na horu Campana, 6400 stop vysokou. „Cesty byly velmi špatné, ale geologie a krajina odměnily námahu moji plně.“ — U pramene bivakováno. „Večer byl krásný a ovzduší tak čisté, že bylo stěžně lodí kotvicích v zálivu Valparaiském, ač 26 zeměp. mil vzdáleném, jasně viděti.“ „Nádherné bylo zapadající slunce; údolí byla černá, kdežto sněžné vrcholy And držely ještě jeho růžovou barvu. Když se setmělo, rozdělali jsme oheň pod malou bambusovou chyškou, pekli svůj charqui, pili maté a bylo nám blaze. Život ve volném vzduchu je nevyslovitelně příjemný.“ Nepřipadá vám tu Darwin jako naši „nejmladší“? „Z jitra vyšplhal jsem se na massu zelenokamene, jež věnčí vrchol. Skalí toto bylo, jak často, velmi rozštěpené a rozeklané na velké hranaté trosky.“ Z jistých známek soudil Darwin, že příčinou toho jsou častá zemětřesení. Ale „pochyboval jsem o přesnosti tohoto pozorování, až jsem dostoupil hory Wellingtonu u Hobart Townu (v Australii).“ „Den strávili jsme na vrcholu a nikdy neprožil jsem příjemnějšího dne.“ Ještě jednu noc bivakováno a teprve 18. srpna sestoupeno do Guilloty.

Chilské hory vůbec skýtaly Darwinovi příznivý terrain. „Během svého pobytu šplhal jsem s radostí v těchto velikých horstvech.“ Ani různá malá dobrodružství nezůstala mu uspořena, jaká se alpistům často přiházejí. Pod datem 18. srpna vypráví: „Snažil jsem se dosíci jezera, jež domorodci z nevysvětlitelné příčiny pokládají za mořské rameno.“ „Vystoupili jsme velmi vysoko, zabloudili jsme však v obrovských sněhových massách větrem sehnaných, nedostihli jsme jezera a s tíží jsme se navrátili — neboť nebyli jsme s to uhodnouti, jak hluboký byl sníh — Černá obloha zvěstovala, že se blíží nová sněhová bouře, a proto byli jsme rádi, že jsme jí unikli. Sotva jsme dosáhli úpatí, spustila se; bylo naším štěstím, že se tak nestalo o tři hodiny dříve.“

20. srpna poznamenává: „Tlustá a jednotvárná pokrývka nového sněhu činila pohled na sopku Aconcagua a hlavní horský řetěz velenádherným. Byli jsme cestou do St. Jaga, hlavního města Chilského, Překročili jsme Cerro del Talguen — —“

27. srpna stručná poznámka, ale význačná! „Rozkoš vždy se dostavující poskytl mi výstup na malou vypnulinu (Fort. St. Lucia)“ —

Na počátku září vystoupil Darwin blízko lázní Cauquenes na horu „s více přikrytými vrcholy, jež byla bezpochyby více než 6000 stop vysoká. Zde, jako všude, objevily se scény nanejvýš zajímavé.“

*

Další záznam z 6. prosince týká se ostrovů Chonosských a sice ostrovu San Pedro, kde učinil Darwin s kapitánem Fitzroyem pokus o ztečení stejnojmenné hory. Šlo o útvar slídový, ale přímo příkré z vln vystupující. „Nepodařilo se nám však vrcholu dosáti“ pro neproniknutelnou houšť pralesa. „Konečně vzdali jsme se zoufajíce svého předsevzetí.“

21. prosince vystoupil na vrch 1600 stop vysoký. „Byl to namáhavý podnik; neboť boky byly tak příkré, že na některých místech stromy musily sloužit za žebřík.“ „V těchto divokých krajinách způsobuje dosažení vrcholu nějaké hory nejvyšší rozkoš. Jsme v neurčitém očekávání, že najdeme něco velmi cizokrajného, očekávání to, v němž se často zklameme, ale jež přichází vždy znova. Každý zná pocit triumfu a pýchy, ozývající se v naší hrudi, máme-li s nějaké výšiny daleký rozhled. K tomu přistupuje v těchto málo navštěvovaných krajinách ještě jakási marnivost, že snad jsme prvním člověkem, jenž vrcholy tyto navštívil a vyhlídky s nich se podívoval.“ Tento passus je myšlen zcela moderně; je z něho zřejmo, jak hluboce v povaze lidské kotví touhy alpisty. Srovnáme-li s tím ještě některé výroky dříve uvedené, nezbývá nám než souditi, že Darwin v nitru svém nebyl dalek ideálů dnešního alpisty.

Devět dní později nachází se Darwin na nové horské expedici, vystupuje na bezlesou horu 2400 stop vysokou, blízko předhoří Tres Montes. „Krajina byla velmi podivuhodná. Hlavní část řetězu sestávala z velkých, obrovitých, příkrých mass žulových, jež měly vzhled, jako by tu byly od počátku světa.“

27. ledna 1836 „měli jsme s vrcholu strmého pahorku daleký rozhled na veliký les. Nad obzor stromů pyšně se zvedaly sopka Corcovado a jiná velká sopka s plochým vrcholem něco severněji; žádná jiná hora z celého dlouhého řetězu neukazovala svou zasněženou hlavu. Nezapomenu nikdy tohoto nádherného pohledu na Cordillery, jímž jsme se loučili od Chiloe.“

Po návratu do Valparaisa přikročeno 18. března k překročení Cordiller ze St. Jaga. Jsou tu dva průsmyky Uspallatský a Portillo-ský. Tento je bližší. Je však vyšší, a „poněvadž řetěz horský je dvojí, během sněhové vánice nebezpečnější. Z té příčiny se ho jen málo používá, zejména v této roční době“. Vzdor tomu vydal se Darwin zcela dle vkusu „našich nejmladších“ na průsmyk Portillo. Jak chválí si nevázaný život v horách! „Náš způsob cestování byl rozkošně neodvislý. V obydlených částech koupili jsme něco dříví k pálení, najali pastvinu pro zvířata a utábořili se s nimi v rohu téhož pole. Měli jsme s sebou železný hrnec, vařili a jedli svou večeři pod oblohou bezmračnou a neznali žádné strážně.“ 19. března popisuje velehorské údolí: „hory po každé straně jsou asi 3—6 neb 8 tisíc stop vysoké. Všeobecná barva skály je temný purpur a vrstvení velmi zřejmé. I když krajina není krásná, je přece podivuhodná a velkolepá.“ 20. března poznamenává a vykládá spousty ssutek vše pokrývající. 21. přestala silnice, již dosud výprava používala. Jsou to hlavně geologická pozorování, jež Darwin a nyní zabírají. Při překročování řetězu Pequenes po-

prvé pocítili obtíže při dýchání. „Sám cítil jsem pouze lehký tlak na hlavu a hrudník.“ „I v tom bylo mnoho důmínky, neboť když jsem na nejvyšším horském hřebenu našel fosilní škeble, zapomněl jsem na to úplně.“ Námaha při schůzi byla ostatně neobyčejná a dýchání hluboké a namáhavé. Nemohu pochopiti, kterak Humboldt a jiní mohli se vyšínouti do výše 19.000 stop.“ „Když jsme dosáhli hřebene, měli jsme nádhernou vyhlídku. Vzduch byl úplně průhledný, nebe temně modré; hluboká údolí, divoké rozervané formy, houfy tříšť, nahromaděné během dob, světle zbarvené skalí u srovnání s klidnými horami sněhovými, vše to skýtalo obraz, jaký by fantasmie moje nikdy si nebyla dovedla vykouzlit. Ani rostlina, ani pták, vyjma několik kondorů, kteří se vznášeli kolem vyšších hrotů, neodvracely pozornosti od oné massy. Byl jsem rád, že jsem sám, bylo mi, jako kdybych díval se na bouři anebo naslouchal některému sboru z Mesiáše za plného orchestru.“ Pak sestupováno na opačné straně, ve výši 11.000 stop bivakováno; druhý den nastal opět výstup „obtížné a dlouhé šplhání“. „K rebí se vzpínající, kuželovité hory z červené žuly zvedaly se na všech stranách a v údolí leželo několik širokých sněhových polí.“ Zde pozoroval Darwin úkaz známý pod jménem „nieve penitente“, jevíci se tím, že povrch sněhového pole se pokryje vysokými kólmými jehlanci a sloupky, a podal první případné, ale, jak se zdá, úplně zapomenuté vysvětlení. Téhož dne překročen průsmyk Portillo. Pod ním na druhé straně bivakováno. „Velké hory osviceny úplňkem zdály se býti převislé, jako kdybychom byli bývali pohřbeni na dně hluboké rokle. Týž nápadný úkaz pozoroval jsem také velmi záhy zjitra druhého dne. Jakmile mraky se rozptýlily, mrzlo silně; ježto ale bylo bezvětří, spali jsme velmi dobře.“ Zde zabývá se Darwin též řešením otázky, proč hvězdy vysoko v horách jeví mnohem silnější lesk.

24. března: „Brzy z rána vyšplhal jsem se na horu po jedné straně údolí a měl daleký výhled po pampách. Bylo to divadlo, na něž jsem se vždy těšil; ale očekávání mé bylo zklamáno. Na prvý pohled měla vyhlídka velkou podobnost s pohledem na daleký oceán, ale brzy staly se na severu patrnými nerovnosti povrchu. Nejnápadnějšími byly v obraze řeky, jež ve vycházejícím slunci leskly se jako stříbrná vlákna, ztrácející se v nezměrné dálce.“

29. března usneseno vrátiti se do Chile průsmykem Uspallatským. Nejprve traversováno neutěšenou vyprahlou krajinou ve výši asi 3000 stop směrem k horám, noc strávena v chatě „Villa Vicencio“ zřízené pro cestující. Záhy zabavily Darwin a úkazy geologické, odhalující celou minulost krajiny, takže popisu cesty přes průsmyk úplně opomíjí. Ani o pohledu na Aconcagua není nejmenší zmínky! Příčinou toho byla nezajímavost krajiny u poměru k průsmyku Portillo. „Během dne přestoupili jsme několik nejhorských sedel Cordillerských. Ostatně nebezpečnost a obtížnost jich se velmi přehání. Bylo mi v Chile řečeno, že mne zachvátí závrať, půjdu-li pěšky, že není místa k sestupu atd.; ale neviděl jsem místa, kde by se nebylo dalo jíti pozpátku anebo kde by nebylo bývalo lze po každé straně soumaru sestoupiti. Přestoupil jsem jedno z nejhorských sedel, las Animas, a zaslechl jsem teprve

druhý den, že je strašně nebezpečné. Byla tam ovšem místa, kde by cestující byl se do veliké hlubiny zřítil, kdyby soumar byl vyklouzl, ale to je méně pravděpodobné, nežli když jde kdo pěšky.“ Tak vidíme již D a r w i n a vystupovati proti přehánění nebezpečí hor, které nadhání pouze vodu renomáží. 5. dubna vede D a r w i n o v a cesta zase horami cestou velmi příkrou a obtížnou do výše 12.454 stop. „Na výši vanul řezavý ostrý vítr, bylo nemožno postáti několik minut a podivovati se znova a znova barvě oblohy a lesklé průhlednosti vzduchu. Pohled na hory samé je velkolepý. Na západ nádherný chaos horstev, prorvaný hlubokými roklami.“ Pak sestoupeno do roviny. S tourami v Cordillerách byl D a r w i n spokojen: „nikdy jsem tak krátký čas neužil tak dobře.“ 28. dubna vidí zase Andy: „byly nyní pokryty vysokou sněhovou pokrývkou a skýtaly z dálky nádherný pohled.“

5. června překročil několik hor cestou do údolí Quasco, s nichž měl podivuhodný pohled na ohromné moře mraků. V druhé polovici června podnikl nový výlet do nitra Cordillery. 19. července byl již v přístavu Limy; ještě odtud těšil se pohledem na Cordillery, jež chvílemi nořily se z těžkých mraků. Nedlouho na to opuštěna však pevnina; „Beagle“ zaměřila k ostrovům Galapagos. Na ostrově Charles navštíven nejvyšší vrchol 1800 stop vysoký. 17. listopadu nalézá se výprava na Tahiti, kde vystoupil D a r w i n na jakous horu do výše 2—3000 stop, vrcholu však nedosáhl. 18. vypravil se do nitra. Celý ostrov lze dle něho pokládati za skupinu hor; cestou skýtaly se palmovými lesy průzory na hory „neobyčejně malebné“. Výprava překročovala horskou řeku „cestou nejvýše neobyčejnou“. „Stěny údolní byly zde téměř kolmé, ale malé výčnělky vystávaly jako obyčejně u zvrstvených skal,“ jimiž konán výstup. „Prvá část byla velmi nebezpečná; neboť bylo nutno pomocí přinesených lan vyšplhati se na nahé skály. Jak někdo mohl objeviti, že toto děsné místo bylo jediné, z něhož lze na horu vystoupiti, nemohu pochopiti.“ Přišli pak ke kolmé skalní stěně. Jeden z Tahitanů za vůdce sloužících použil stromu a pak štěrbín ve skále k dalšímu výstupu a lanem ostatní vytáhl. Že takové abnormální alpské toury D a r w i n posuzoval zcela v duchu své doby, je zřejmo z věty: kdyby sráz pod námi „převíslými kapraděmi a lilijemi nebyl býval zakryt, byla by se mi hlava zatočila a nic by mne nebylo přimělo k tomu, abych se výstupu odvážil“, ale dlužno si vážiti upřímnosti, s níž to doznává.

„Viděl jsem v Cordillerách hory mnohem rozměrnější, ale co do strmosti nemohla se žádná s touto měřiti.“ Také další výstup byl jediným šplháním. Konečně se rozevřela jakási rokle, kde přenocováno. „S našeho stanoviště, přímo na boku hory visícího, měli jsme tu a tam pohled do hlubin sousedních údolí a vysoké štítů vnitřních hor v úhlu 60° se tyčící, zahalovaly do půle večerní oblohy. Byl to vznešený pohled, jak stíny noci znenáhla zahalovaly temnem poslední a nejvyšší vrcholy.“ Hřbety horské, jimiž nazítří odtud sestupovali, byly neobyčejně úzké a na dlouhé vzdálenosti strmé, jako žebříky, mimo to vegetací porostlé; mezi nimi hluboké štěrbin a rokle. Bylo třeba jíti neobyčejně pozorně, což bylo nesmírně únavné. Sklon byl tak příkrý,

že jim bylo, jakoby byli v baloně. Na jednom místě bylo nutno upotřebiti lana.

17. ledna 1837 je D a r w i n v Australii (v Novém jižním Wallisu) na pochodu k Modrým horám (nejvyšší bod 3000 stop), které jej však celkem zklamaly. 22. ledna vystoupil na horu Victorii. V únoru dostoupen Wellington u Hobart Townu, když prvý pokus byl selhal pro hloupost vůdce a neproniknutelnost lesa. „Vrchol hory je široký a plochý a sestává z velkých hranatých balvanů zelenokamene. Výška jeho je 3000 stop n. m. Den byl neobyčejně jasný a rozhled velmi obsáhlý. — Zůstali jsme několik hodin na vrcholu.“

Od té cesta „Beagle“ směřovala již k Anglii. Pluje kol severního hrotu ostrova Sv. Mauritia pozoroval D a r w i n hory v nitru se tyčící. Vrcholy jejich byly rozštěpeny v ostré hroty. „Bílé mraky nahromadily se kol jejich výši, jako by chtěly potěšiti oko cizincovo.“ 2. května vystoupiv na břeh vyšel na vrchol La Pouce 2600 stop vysoký. Také u Kapského města, kde krajina se mu zdála málo zajímavou, rozehrál se D a r w i n při pohledu na vzdálené hory zapadajícím sluncem ozářené. Také zde vystoupil na jakýsi vrch, aby měl pohled na Kapské město. Rozumí se samo sebou, že i hora Tabulová nalezla milost před jeho očima. „Dává krajíně zvláštní, s některými míst velkolepý ráz.“ D a r w i n podnikl i výlet do nitrozemí a přestoupil u Paarlou jakési vrchy průsmykem Hoeck-ovým, vracuje se pak průsmykem Sira Lowry Cole-ho „šel jsem cestami nenavštěvovanými“. Se sedla měl krásný pohled na záliv, Tabulovou horu a zemi Hottentotů.

Ještě na ostrově Sv. Heleny zajímají jej hory po stránce aesthetické; tak píše ku př., „kde smělý Pik Lott vyčnívá nad černý smrkový les a v pozadí má červené, vodou rozervané hory —“. Se zálibou potuloval se po skaliskách ostrova, takže mu „skoro bylo líto“, když nastala hodina odjezdu. 20. července pak ještě vystoupil na hlavní vypnulinu ostrova Ascension.

Tím však skončila D a r w i n o v a v celku pět let zahrnující alpská kariéra. Neměl nikdy ambicí sportsmana, alpism byl mu hlavně methodou vědeckého výzkumu; ale byl přece dobrým alpistou, neboť měl lásku k horám i poutaly jej stále a uváděly střízlivého učence v poetický nadšení, jež v obtížích a nebezpečích výstupů nevidělo překážek. Zajisté zaslouží si D a r w i n, aby byl veden v seznamu předchůdců alpismu moderního jako jeden z prvních jeho pionýrů.

*

Špík z Martulku.

Dr. Jiří Čermák.

(Dokonč.)

Je půl jedenácté. Déšť už ztratil na své síle, mračna kol nás se trhají. Přes několik strmých hladkých stupňů vstupujeme na široké balvaniště, jež nás přivádí, že k rozsáhlým sněhům, kryjícím dno ohromného kuloáru, děličho horské massy Ponice a Špíku. V místech

těch jest kuloár velmi široký, a, jak i v mlhách lze pozorovati, dělí se hvězdovitě v paprsky vybíhající strmě do stěn jej obklopujících. Vyčkáváme mezi hrubými kusy zřícených skal vyjasnění, abychom se mohli orientovati, který ze sněhových jazyků vede k sedlu mezi Ponickou a Špikem. Po nuceném odpočinku vstupujeme na tvrdý sníh. Lano jsme již odložili — hned při odchodu z jeskyňky — aby náš postup mohl býti rychlejší. Déšť ustal, mlhy zvolna ustupují, a my sledujeme nejzazší výběžek firnu, nad nímž zdá se mlhou prosvítati obloha. Zledovělý sníh kuloáru stojí nás mnoho práce. Kotvy sekyrek, na něž třeba spoléhati, při největším úsilí proniknou tvrdou hmotou sotva na prst hluboko. Tesati stupně v podobných poměrech znamenalo by několika-hodinnou úmornou práci; raději uchylujeme se do příhorní šterbiny.

Rokle se rozvětčuje v několik žlebů. Volíme k další cestě nejkrasnější v pravo. Vratkým kamením opatrně stoupáme do výše. Každé chvíle pod nohou někoho z nás povolí kámen a rozletí se zuřivými skoky do mlhavé hlubiny; občas námaha postiženého, aby si zachoval rovnováhu, ztracenou pozbytím půdy pod nohama, má za následek celou obrovskou lavinu kamení. Ochabnutí ostrážitosti, byť jen na okamžik, mohlo by býti osudné; každé chvíle valí se těžký kámen, zrychluje svoje tempo, na lezce, hotov rozdrtit jeho nohy, neuskočí-li včas. Samotnému Komacovi, jenž vždy tak lehce a virtuosně přechází vrátké svahy, aniž pod ním jediný kámen povolí, nevede se zde lépe než nám; a salvy kamení, vyvolané naším postupem, rachotí zlověstně žlebem a zvolna umlkají, pohlceny i s ozvěnou mlhavými propastmi.

Abychom se vyhnuli nejistému postupu strmým žlebem, vstupujeme do skal nad kuloárem. Zvětralý komín pomohl nám as o deset metrů výše; ale jeho vlastnosti byly čím dále tím horší; raději odvažujeme se zoufalého přechodu zpět do žlebu. Kajícíně zase postupujeme jeho dnem, přes vratké kamení, povolující při pouhém doteku, a přes strmé jeho stupně. Poslední výběžky firnových jazyků máme dávno za sebou. Již vidíme mezi černavými stěnami široký, světlý otvor sedla. Ještě nás dělí kruchý skalní sráz, lehce krytý mělkým, vlhkým pískem a jemnou skalní drtí. Zoufalým úsilím, k němuž nám dodává síl jen pomýšlení, že jsme konečně u cíle, pracujeme se do sedla.

Je k poledni. Mlhy a mraky spočívají na horách a kalí naši vhlídku. Pohled do tiché Pišnice, kam můžeme v případě nutnosti sestoupiti bez obtíží, působí příjemným, přátelským dojmem. Hřeben Špiku sklání se směrem k nám, nad sedlo, obrovským převislým útesem, jenž dovedl by silně ztlumiti naději na další pout k vrcholu, kdyby nám z alpské literatury nebylo známo, že odtud již dr. Kugy s vůdci Oizingrem a Pečarem — dostoupiv našeho sedla z Pišnice — na vrchol pronikl před námi.

Před mrazivým vichrem, pronikajícím až do kostí, uchylujeme se do zátiší ve skupině hrubých balvanů. Komac hledá ve spánku úlevu své indisposice, kterou velice trpěl v poslední části výstupu; my v závěťi věnujeme se nejprve materialistickým požitkům salámu a sýra, pak upadáme v tiché rozjímání o nejbližší své budoucnosti, o tom, co nám Osud ještě pro dnes chystá. Dříve než uplynula hodina, opustili

jsme svůj úkryt, neboť nás zima roztrásla. Šramotem kamení, způsobeným našimi kroky, probudil se i Komac. Radili jsme se s ním, nemáme-li spíše, vzhledem k jeho indisposici a nejistému počasí, zahájit přímo sestup do Pišnice, neboť problém náš již dostatečně rozřešen tím, že dostoupili jsme tohoto sedla z Martulku. Komac však rozhodl, když už jsme vykonali tolik, že ten kus odtud k vrcholu, který překonali Oitzinger a Pečar s Kugym, také zdoláme; jemu že je již mnohem lépe, a svěží horský vzduch že vykoná během další tury ještě svoji povinnost; a co se týče počasí, to že bude sotva horší, než jsme již měli.

Zaměřili jsme balvaništěm vzhůru pod hrozivě překlouňný, ohromný skalní zub, a Komac odbočil v pravo, nad Martulk, pátral, lze-li tam překážku obejít. Zmizel nám na chvíli s očí, ale brzy hlalo k nám ozvěnou jeho volání, abychom jej následovali. Lezeme přes spádne plotny, překonáváme hlubokou strž. Komac stojí v místě, kde se připojuje úzký hřbít ke skalní stěně. Další cestu zastavuje propast hluboce do nitra hory zarytých roklí o strmých, rozervaných stěnách, spadajících do hlubin Martulku. Navazujeme se v obvyklém pořádku na lano, a Komac, jako první, vstupuje dlouhým krokem okolo skalní hrany do závratné stěny, po jejích výstupcích přechází nad propastí do komína, jenž vede na úzké římsy pod červenou, kolmou skálu. Kované boty se na kruché půdě římsy osvědčují výborně; jediné nepříjemnosti působí „ruk-sak“, jenž zde ohrožuje místy rovnováhu lezce, Inoucího ke hladké skále. Nová římsa, krytá zvětralým skalím, přivádí na hřbet pilíře, kde je zase na chvíli snadného, ač exponovaného postupu konec, neboť pilíř spadá na druhou stranu kolmou do hluboké rokle. Komac však i zde vyčernal spojení s nejvyšší částí žlebu. Snadné nebylo, a vůdce náš, jenž zase během překonávání posledních passáží nabyt humoru, charakterisoval je slovy: „r'tna tura“, jež vystihovala plně pokorné posy lezce, držícího se okraje těsně praskliny a posouvajícího se v sedě, s nohama volně visícíma do hlubiny, napříč stěnou ke dnu žlebu, jímž vybíhala zmíněná rokle vysoko do skal hřebene. Ostrý komín, jehož zdolání vyžadovalo mnoho energie, nechtěl-li se lezec oněziti na pouhý passivní postup pomocí lana, vyvedl nás těsně pod hřeben. Zde jsme již za prvou překážkou, za oním překlouňným žandarmem. Avšak ani zde nemáme dosud plně vítězství v rukou. Hřeben v nevyzpytatelném rozmaru svém vypíná se do výše novým, hladkým stupněm, nezdolným rovněž tak, jako byl první. Musíme zase uchýliti se do stěn nad Martulk, jichž rozervané srázy spíše nás mohou dovésti k cíli.

Vhodnou římsou přecházíme pod hladkými skalami, až úzké a strmé výmoly poskytly nám vhodná místa k útoku do výše. Dlouhé hmaty a kroky přes vysokou plotnu o řídkých výčnělech vedou do mělkého zákoutí, jehož jednou stěnou vhodně hrboilatou získáváme ostrým tempem na výšce. Malý balkon dopravá nám krátkého oddechu, zatím co Komac překonává obrovským krokem — zdvihnuv nohu na první stup, as ve výši jeho ramen — následující strmý stupeň a vysunuje se do zřejmě sněžších skal. Více méně zdařile zachováváme se dle jeho vzoru a po krátkém lezení strmými, ne však právě obtížnými skalami vnikáme do úzkého zářezu ve hřebeni. Na druhé straně hře-

bene, nad Pišnicou, objevují se rozvětralé, ssutinami kryté skály, prorvané mnoha žleby, na prvý pohled nepoměrně schůdnější než ty, jimiž jsme se dosud ubírali. Na chvíli vstupujeme v jejich svahy, abychom se vyhnuli massivnímu zubu ve hřebeni, načež nejbližším žlebem zase obracíme se do výše. Pak již sledovali jsme mírně stoupající hřeben bez překážky.

Na křížovatce hřebenu mezi vrcholy Lipnice a Špiku jsme na chvíli usedli; ale rachot hromu, dunící z povzdálí, přiměl nás k tomu, že jsme zase rychle pokračovali v tuře, abychom ji dokončili ještě včas. Snadný pochod podél hřebene přivedl nás brzo k červeným značkám, jež vystoupily k nám z hlubin Pišnice, od Črne Vody, a v několika minutách po té — z h. 15 — seděli jsme již na vrcholu zahalení mlhami a zaznamenávali kvapně svoji turu do pamětní knihy. Než uplynula čtvrt hodina, byli jsme zase na zpáteční cestě, jež vedla podél značek strmým, kamenitým svahem a ssutkovými poli k údolí. Bouře se blíží, z oblaků vlekoucích se těžce přes hory, sotva pár metrů nad námi, začínají padati těžké krůpěje. Kvapíme rychlým tempem a pátráme na vše strany po úkrytu, kde bychom přečkali nepohodu.

Měli jsme štěstí. Dříve ještě, než nám znovu promokly kabáty, jež od rána zatím poněkud oschly, našli jsme v kolmém skalním stupni prostrannou výduť, kam jsme se všichni dobře umístili a kam za námi nepohoda nemohla. Komac a Hlava si zapálili dýmky, já cigaretu, a skrze oblaky vonného a méně vonného dýmu hleděli jsme ven, kde se zuřivě blýská, hrom burácí a proudy vod se lijí z oblohy. Teď, když už máme turu za sebou, je nám to zcela lhostejno, i když kroupy padají. Komac, který už dávno zase nabyl své obvyklé nálady, pokračuje v rozhovoru ráno začatém, o „raubšicu“...

Hodiny utíkají. Už nám pomalu přestává býti lhostejno, přišli venku nebo ne. Rádi bychom se ze své jeskyně dostali domů, kam máme ještě dobré tři hodiny cesty. Proviant jsme snědli, tabák dokouřili, a venku stále lijí se proudy vod, stále prší, jako by nepohoda vůbec nechtěla nikdy přestat. Po páté hodině odpolední musili jsme konečně chtěj nechtěj opustit svůj úkryt, chtěli-li jsme za světla dorazit do Kranjské Gory. Dříve než jsme sestoupili hustým bukovým lesem na dno Pišnice k Črne Vodě, byli jsme promoklí na kůži, takže v dalším pochodu údolím k domovu jsme neměli již co ztratit, a s klidnou myslí přijímali jsme chladné poprsky vod, jež na nás chrlila hustá, nevyčerpatelná mračna.

V hotelu opustili jsme s povděkem mokré šatstvo a chtěli v postelích vyčkávat, až služební duchové vyždímají z něho vodu. Avšak laskavostí pp. dra. St. Prachenského (kabát), St. Prachenského ml. (košile, kalhoty, štuca) a hoteliera p. J. Černého (boty), kteří nám dali k dispozici svoji garderobu — začož jim ještě jednou v rádcích těchto vzdávám vřelý dík — mohli jsme se již k večeri objeviti v jídelně hotelu, pyšní na nezvykle slušný „svůj“ úbor neméně, než na právě šťastně skončený nový výstup.

*

Vítoša.

Napsal PhC. Fr. Rambousek.

(Dokonč.)

Ráno ve tři jsme vstali a po umytí ledovou vodou jsme snídali — každý něco jiného, já se spokojil se z jablky a kusem chleba.

Kráčeli jsme úplnou tmou temným lesem, traversovali potok a prodírali se „prekodem“ (zkratkou) skrze husté křoviny a po kamenech, po chvíli však jsme přišli na solidní cestu a do pásma alpského.

Svítilo.

Došli jsme na pahorek s obrovským bludným balvanem, zvaný „golem Kamak“ a zde jsme očekávali východ slunce. Začal jsem hledati pod kameny, ale bylo tolik zima — že jsem neměl v prstech pražádné vlády a raději jsem se schoval s druhými za balvany, aby nás ranní vítr tolik neprofukoval.

Konečně vyhouplo se slunce nad zlatě ozářený řetěz hor a my vykročili dále.

Rozprchli jsme se po celé cestě a já stále zůstával pozadu. Entomolog s botanikem se nesnese na výletě — nestačí tak rychle sbírat. Botanisoval jsem sice také velmi pilně, ale moje botanická činnost se tentokrát příliš specialisovala — omezil jsem se pouze na sbírání borůvek, které jsem pečlivě ukládal do svého nitra.

Používal jsem ke sbírání smetací sítky, ale chytil jsem do ní pořád samé mouchy, brouků nebylo příliš mnoho, bylo již na ně pozdě. Těšil jsem se, že bude lepší lov až nahoře u sněhu.

Cesta je značena modře, ale značky rychle vyblednou, místy jsou i tabulky. Ostatně jsou značky zbytečné, cesta jest až příliš znatelná a pohodlná. Na Vítoši jest mnoho pramenů a rašelinišť, tam byla flora poněkud bujnější, jmenovitě oranžové *Geum coccineum* velmi pěkně vypadalo. Z jehličnatých stromů byl tam jen jalovec a jediný keř kleče jsme našli u cesty. Kolem sněhového pole jsem opravdu našel hojnost věcí, hlavně různé *Cantharidy* a velmi pěkného *Athons monilicoridis Schwarz*, množství *Anthophagů* a *Anthobiů* již dříve zde nalezených, četné *Halicydy* jako: *Crepidodera Peirolerii Kutsch* a *nigritula Gyllenb.*, *Haltica oleracea L.*, *Batophila rubi Payk.*, *Phyllotreta atra Fabr.*, *Longitarsus suturellus Duft.*, *Dibolia cryptocephala Koch*, množství *Malthodesů*, ale na všech družích bylo viděti, jak je už sezona pokročilou.

U nejhořejších pramenů pod vrcholkem jsme obědvali a pak se stoupalo na nedaleký již vrcholek Črni Vrch po mírném svahu.

Pod kameny jsem sbíral až k omrzení hojného *Calathus metallicus Dejean*, řidčeji se nacházel *Trechus Priapus Daniel*, a všude snad byl *Otiorrhynchus latifrons Stierlin*. Vyšplhali jsme se na vrcholek, který ční skoro z rovného plateau jsa složen z mohutných balvanů a skály syenitové.

Nejzajímavější z *Curculionidů* vyšetých z trav byl *Alophus Kaufmanni Stierlin*, ze *Staphylinidů* pak vyseto několik *Ocyusa Ferdinandi-Coburgi Rambousek nov. spec.*, které žily jmenovitě v kořenech *Saxifrag.*

Po chvíli nastoupen zpáteční pochod. U sněhu jsme se sešli ještě s jedním studentem a asistentem Isakimovem, který pilně sbíral různé ploštice. Šli jsme tentokrát na druhou stranu, po celé délce jsme přešli hřeben Vitoše postupující směrem ku Kujaževu.

Nahoře na louce ubil jsem pěknou zmiji růžkatou a sbíral pilně smýkáci sítkou. Mračna se stahovala hrozivě se všech stran, a když jsme došli k vodovodu, odkudž se čerpá s Vitoše voda do Sofie — počalo krápati a nad Kujaževem překvapil nás pořádný lijavec. Promočení — já na kůži — Bulhaři až na kosti (dle rčení, podobně i Francouzi říkají jusqu'aux os) — a na nohách centy bláta dorazili jsme do Kujaževa a zapadli do gostilnice „Car osvoboditel“. Při výtečných „kebabčetach“ (pečených šiškách z ovčího masa) a Proškové pivo jsme zapomněli na svízele cesty a vnitřně uspokojeni se dali dovézt tramwayí za pouhých 25 stotinek až do Sofie — — —

* * *

Snad ještě během tohoto týdne se podívám na Črni Vrch po třetí. Tentokrát však nechám všechny sítky doma — jeť Vitoša celá obalena sněhem a vyhlíží tak vábně — že asi neodolám . . .

V Sofii dne 17. března 1909.

*

Ze slovanských Alp.

V Jezeru dlužno si zamluviti byty pokud možno brzy, zejména tomu, kdo chce tam býti v době mezi 15. červencem a 15. srpnem, třebaže nyní je již značně více pokojů k dispozici než bývalo. Není pochyby, že také letos shromáždí se v našem hlavním alpském středisku četná družina a že vzkypí obvyklý rušný život u Muriho i Stulara.

Proti Kranjské Goře. Ve výroční zprávě kraňské sekce německého a rakouského alpského družstva zahrnuti jsou slovinské obce, které nechtějí trpěti germanisační činnosti tohoto spolku, spoustou výčitek. Zejména ostře je napadena Kranjská Gora, která prý se ukázala nevděčnou za všechna dobrodiní Alpenvereinem jí prokázaná, neboť v září minulého roku požádala kraňskou sekci za odstranění nebo změnu německých orientačních tabulek. Sekce hrozí, že zastaví stavbu cest a nebude dále pečovat o příliv německých turistů do Kraňska. Nelze si přát nic lepšího, než aby tyto dvě hrozby byly splněny. Ostatně není naprosto pravdou, že v okolí Kranjské Gory začali pracovat Němci. Ještě dnes jsou na cestě na Prisojnik, Mojstrovku a na přechodu od Vossovy chaty do Malé Pišnice leckde zachovány staré slovinské značky z doby, než se Němcům zdařilo zmocnit se úskokem dnešní posice pod Vrščem. Jestliže se Kranjska Gora vrací k národním povinnostem, dojde jistě příznivé pozornosti u slovanských turistů. — K našemu číslu připojen je opětně prospekt tohoto letního sídla, na něž všele upozorňujeme.

Z Jezera obdrželi jsme tyto dny zprávu od p. starosty Fr. Muriho, že v dubnu bylo tam velice krásně a teplo, tak že v údolí již je hezky zeleno a na horách mnoho sněhu zmizelo. Česká chata vynikala již skoro celá ze sněhu. Hospodář Krč chtěl již ohlédati chatu, v tom však počátkem května začalo sněžiti, napadlo zase mnoho nového sněhu a spadávají laviny. — Na nové silnici od Stullerů k jezernímu sedlu počala již jarní práce.

Seznam chat Slovinského alpského družstva byl vydán ústředím našeho spolku ve velmi úhledné plakátové formě. Jest žádoucí, aby naši turisté sestavovali si plány výletů tak, aby při nich použili chat našeho družstva, neboť chaty ty jsou položeny vskutku velmi výhodně, vesměs jsou dobře vypraveny a každá z nich značí důležitou národní posici. V S a v i ň s k ý c h A l p á c h jsou to: Česká chata na Ravném 1600 m; Kamnická chata na Kamnickém sedle 1900 m; Frischaufov dom na Okrešli 1400 m; Kocbekova chata pod Ojstricou 1800 m. Všechny tyto chaty jsou v létě ohoštěny. Dále sem náleží menší chaty: Lučská pod Ojstricou, Gornjegrajská na planině Menině, Mozirská na Moličké planině, Hausenbichlerjeva na Mrzlici, Jurkova na Lisci a chata na Boču. Všechny mají proviant a dá se v nich nocovati. V J u l s k ý c h A l p á c h: Triglavská chata na Kredarici 2500 m; Vodnikova na Velem Polju 1693 m; Aljažev dom ve Vraském údolí 1000 m; chata na Konjščici 1440 m; Orožnova chata na Černé Prsti 1346 m. V p ř e d h o r á c h J u l s k ý c h A l p: Chata na Poreznu 1631 m; Pirnatova chata na Javorniku 1200 m. V K a r a v a ň k á c h: Kadilnikova chata na Golici 1836 m; chata na Begunjščici 1550 m. V P o h o r j i: Rušská chata 1300 m.

Oddor klubu rakouských turistů v Železné Kapli upravil skalní stezky na východním svahu Olševy a cestu ku prameni Bistrice pod Pecnem. — Upozorňujeme, že cesta ze Železné Kaple na Obir, německy zvaná „Jovansteig“, označená dříve červenou barvou, značena je nyní nově bílo-červeně.

Útulna v závěru údolí Bistrice (Uršič) byla — jak oznamuje Plan. Vestnik — pronajata na šest let Slovinskému alpskému družstvu. Tím sesílí opětně posice našeho družstva v Alpách Saviňských, které jsou nyní, jak doufáme, Slovanstvu trvale zachráněny.

V **Jesenicích** je možno přenocovati v hotelu nádražním, kde je 14 pokojů, na „Poště“ (16 pokojů) a v „Triglavu“ (20 pokojů). Jesenice hodí se ku přenocování našim turistům, kteří jedou nočním rychlíkem terstským z Prahy a chtějí potom buď druhý den do Karavank na turu, nebo po delší cestě drahou jeti následující den do některého letního sídla na trati z Lublaně do Trbiže.

Na Babu u Ijubelského sedla dovolil turistům vystupovati majitel bar. Born. Ale jak to učinil. Turista musí dojiti si do Celovce k magistrátu, kde mu za korunu vydají vstupní lístek, jichž jest omezený počet, určený patrně nikoli pro členy Slovinského alpského družstva.

Názvy v Karavankách. Mitteilungen DÖAV. č. 8 přináší delší seznam místních jmen ze skupiny Stolu a Košuty. Nám není ovšem možno pouštět se do jich rozboru, což přenecháme povolnějším rukám

slovinských filologů, tolik však chceme podotknouti: Bude-li „Gau Karawanken“ na svých tabulkách užívati fonetického pravopisu na př. Graschischtsche a různých slovinskoněmeckých složenin (Klanzwald, Gotschuchengraben atd.) zde uváděných, přispěje tím sice málo k ozdobe krajiny, za to však hojně k veselosti slovanských turistů.

Poboření Aljažova domu ve Vratech bude míti pro Slovinské družstvo nepříznivé účinky, neboť stavba nových velmi potřebných chat bude opětně oddálena. Máme tu zejména na mysli chatu na Křiži a na Zelenici, pro něž jsou pozemky již zakoupeny. V této době, kdy ústředí spolku je zaměstnáno úpravou obou hlavních triglavských chat, Kredarice a Aljažova domu, je na jednotlivých odborech, aby uspíšily svoje podniky. Nejbliže je svému otevření chata našeho odboru v Koritnici, dále pak jedná se již vážně o stavbu nových chat na Krnu a Stolu. Jest ovšem také na členstvu odborů, aby tyto podniky horlivě podporovalo.

Cesty v pohoří Triglavském těší se zejména na straně obrácené k bochyňské dráze velké pozornosti turistů i alpských spolků. Cesta z Bledu byla nově označena, při čemž za počátek značek vzato nové nádraží. Odtud vedou značky přes ves Krnicu do Pokluky. Z Krnice může se však jíti také přes Pust, Kranjskou Dolinu, Javornik, Rudnopolje a salaš Konjšicu do svahů Tošce a na novou bochyňskou cestu. Mezi Krnicou a Rudnopoljem dá se užiti také silnice jdoucí přes Mrzli Studenec. Má-li se jíti vozem, třeba si opatřiti legitimaci u lesní správy na Bledu a zaplatiti určitý poplatek. Nová cesta zřízena od salaše Uskovicce do svahů Tošce.

Pokus o zimní výstup na Triglav podnikl proslulý slovinský alpista dr. Henrik Tuma s vůdci J. Komacem a A. Tožbarem v únoru tohoto roku. Šli z Mojstrany Kotem, avšak před vstupem do Pekla byli překvapeni takovým víchrem, že na další postup nebylo pomyslení. Zejména zle vedlo se Tožbarovi, který šel něco napřed, aby v Deschmanově chatě zatopil. Za lepšího počasí byl by se výstup dojista zdařil.

Roku 1793 podnikal v Tatrách horské tury Robert Townson, anglický přírodovědec. Dle článku H. Seidela v „Globus“ č. 21—23 z r. 1908, který vyšel také zvláštním otiskem, byl Townson se dvěma lovci kamzíků na Lomnickém štítu, po menších turách na Kriváni a na Maloláčzniaku. Dle zpráv jeho často bivakoval, v údolích nabyt pohostinství u farářů; vůdcové byli někdy bázlivi, musil proto podnikati některé tury sám a častěji se vrátiti. Studoval floru, faunu a geologické složení Tater, měřil výšky, sbíral také pověsti a pohádky, jichž má hojně taterský kraj.

Planinica 2100 m dá se snadno dostoupiti od salaše Bindže. Poškytuje velmi nádherný pohled na massiv Komu, údolí Vrmose a na řetěz Prokletijí.

Oblast jezer na východě Černé Hory stane se nyní dosti snadno přístupnou. Nová silnice, jdoucí z Podgorice do Kolašina, přivádí cizince pohodlně až do údolí Veruše. Tímto údolím na planinu Mokro jsou sotva tři hodiny, dále ke třem Bukumirským jezerům hodina, k Rikavci dvě hodiny. Kromě půvabných jezer je tu řada vrcholů,

kteří si návštěvu plně zaslouží, zejména Maglič, Torač, Treskavac, Stitan, Djebeza, Pešinjak a Kariman, vesměs mezi 2000—2200 m.

Vila 2000 m jest jeden z nejděčnějších vrcholů pohraničního pásma čermohorsko-albánského. Výstup od jezera Rikavce nebo od salaše Studenice snadný. Pohled na sousední hory: Maja Plunterit, Maja Strunga, Trestoman, Goliš, na krasové plateau pod Košticou a Treskavcem a na Vysoké Prokletije.

*

Různé.

Rakouský klub turistů měl r. 1908 skoro 15.000 členů, jichž roční příspěvky činily 68.588 K. Značný příjem má klub z pronájmu chat. Nájemce chaty arcivévodý Karla Ludvíka pod Raxalpou platí ročně 4300 K, chaty pod Ötscherem 600 K, chaty Silberhuberovy 1200 K, chaty pod Unterbergem 300 K. Na časopis svůj Österr. Touristen-Zeitung vydal klub loni 35.368 K.

Z Lienzu v Tyrolích do Winkleru má se stavěti dráha, z části ozubená. Tím poněkud bude Heligenblut přiblížen trati.

Dráha z Meranu na Vigilské sedlo přes Marling bude se stavěti již letos. Pochodní komise byla již konána, stavbu financuje stavební společnost Union ve Vídni. Dráha má býti hotova za dva roky.

Nová alpská silnice mezi Štyrskem a Korufany. Zastupitelstvo obou zemí slíbilo podporovati stavbu nové silnice mezi údolím Lavantským a Górschitským.

Rakouský alpský klub pořádal r. 1908 šestnáct přednáškových večerů. Z přednášek byly tři o slovanských Alpách. Klub vydává na správní výlohy 35% veškerého příjmu. Na časopis svůj vydává klub 50% příjmu.

Na vrchol Scesaplany vystoupil poprvé, již r. 1720, farář Sererhard v Seewis. Jaké obtíže tehdy asi bylo překonat! Dnes ovšem je Scesaplana vrchol velmi navštěvovaný.

Nejstarší chata švýcarského alpského klubu byla Grünhornská chýše pod Tödim ve výši 2450 m. Byla postavena na místě, kde nebylo ji možno zvětšiti, proto byla zřízena r. 1890 níže nová větší chata Fridolinova ve výši 2156 m pro 20 osob; nyní však již nedostačuje návštěvě.

*

Spolkové zprávy.

XII. valná hromada českého odboru S. P. D. konala se 7. dubna 909 ve spolkových místnostech. Po uvítání přítomných předsedou prof. Chodounským schváleny zprávy jednatelská, pokladní a účetní, jakož i rozpočet na r. 1909. Po té přikročeno k volbě funkcionářů na tři leta. Zvoleni byli pp. dr. B. Franta, prof. dr. K. Chodounský, král. zem. rada L. Mareš, dr. St. Prachenský a dr. Vl. Růžička. Za náhradníky dr. J. Čermák, dr. V. Dvorský a dr. O. Laxa. V dalším jednání rozvinula se čilá debata o nastávajících úkolech odboru, zejména o chatě a cestách v údolí Koritnice, a konstatováno, že pouze nepříznivý stav v počtu členstva (kterého ubývá) brání odboru v dalším rozmachu. — Zpráva pokladní za rok 1908 vykazuje v příjmech 5547.21 K, ve výdáních 5272.16 K, tedy hotovost 275.05 K. Zpráva účetní vykazuje příjmů 4979.64 K, výdání 3712.83 K, tedy přebytek 1266.81 K. Ze zprávy

účetní vyjímáme: (v příjmech) příspěvky členské obnášely 2672 K, Česká chata 1059.35 K, publikace 896.78 K, pohlednice 122.92 K; (ve vydáních) Česká chata 869.15 K, cesty a značení 429 K, přednášky 324.37 K, Alp. Věstník 1209.65 K. Rozpočet na r. 1909 obnáší v příjmech i vydáních 3900 K. Akademický kroužek vykazuje za r. 1908 v příjmech 1159.40 K, ve vydáních 68 K, zbývá tedy 1091.40 K. Na r. 1909 má rozpočteno příjmů 1561.40 K, vydání 1800 K, tedy schodek 238.60 K. Jméni odboru obnáší po všech odpisech 10.649.91 K, je však zatíženo 9410 K závazků, takže čisté jmění obnáší 1239.35 K. — Za 12 let, které odbor existuje, vydáno na účely ryze turistické: na Českou chatu pod Grintovcem 32.098.27 K, na cesty a značení 8421.43 K, na publikace 15.491.87 K, na přednášky 4299.45 K.

Poslední večer odboru konal se 2. dubna 1909 za velmi hojné účasti členstva. Večer zahájen přednáškou p. král. zem. rady dra B. Franty o některých krajinách Dalmacie, Bosny, Hercegoviny a Černé Hory, která byla provázena bohatou serií obrazů. Po přednášce konala se tombola velice živá a veselá jako vždy, jež, rozumí se, přinesla České chatě žádoucí příspěvek.

Pokrokové listy, vycházející v Jičíně, přinesly v 10. čís. výstižný informační feuilleton p. J. Sehnala o letních sídlech v Slovanských Alpách, zejména o Jezeru a Kranjské Goře.

*

Na chatu v Koritnici darovali dále:

Pan R. Böhm, vrchní úřed. zem. banky	10 K
„ dr. V. Dvorský	10 „
„ dr. Vl. Páček, tajem. zem. výboru	5 „
„ prof. dr. O. Frankenberger	5 „
„ dvor. rada prof. dr. J. Hlava	25 „
„ E. Kaizl	5 „
„ dr. G. Kreiml, c. k. notář	5 „
„ dr. R. Krejčí, rada zem. výboru	5 „
„ prof. dr. K. Kuffner	10 „
„ prof. Z. Kuffner	5 „
„ dr. O. Laxa, doc. čes. techn	10 „
Sl. Odbor K. Č. T. v Kladně	10 „
Pan dr. Stan. Prachenský, zemský advokát	30 „
„ dvor. rada prof. dr. Č. Strouhal	2 „
„ K. Stüdl	10 „
„ L. Štulc, král. zem. rada	5 „
„ A. Štěpán, inženýr	10 „
„ dr. A. Švigelj, advokát v Lublani	10 „
„ dr. Tausch, vicepresident kraj. soudu	4 „
„ dr. J. Tengler	10 „
„ dr. H. Tuma, advokát v Gorici	20 „
„ P. P. Vávra	2 „
„ dvor. rada J. Vellfili	4 „
„ prof. R. Vostřel	5 „

218 K

Další příspěvky přijímá F. Jenčíč, Mengeš, Kranjsko. — Pánové, jimž byly odeslány cheky akadem. kroužkem, prosí se, aby jich na prospěch dobré věci poslali.

Odbor vydal svým nákladem:

Savišské Alpy. (Napsal L. Mareš.) Úplný a dosud nejpodrobnější průvodce po Savišských Alpách se zvláštním zřetelem k Jezerku. Se 2 mapami a 5 ilustracemi. Cena i s dodatkem r. 1902 vyšlým 2 K. V komisi knihkupectví Fr. Řivnáče v Praze.

Julské Alpy. Nejpodrobnější průvodce pro každého. S mapou, 7 panoramaty, 3 diagramy a plánem Lublaně. Cena 3 K 50 h, pro členy 2 K 50 h. V komisi knihkupectví Fr. Řivnáče v Praze.

Ze Slovanských hor. Bohatě a skvěle ilustrovaný spis se 6 zvláštními přílohami a mnoha obrazy v textu se články J. Čermáka, dra V. Dvoiského, dra B. Franty, dra K. Chodounského, dra O. Laxy, dra St. Prachenského a dra Vl. Růžičky. V komisi knihkupectví Fr. Řivnáče v Praze. Krámská cena 4 K, skv. váz. 5 K 60 h, pro členy českého odboru slov. alp. družstva 3 K, skv. váz. 4 K 20 h (u pokladníka odboru p. dra St. Prachenského, zem. adv., Praha-II., Zderaz č. 3.).

Humpolecké lodny

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jediné „u Štajgrů“,
Kolín, Rubešova ulice.

== Vzorky na požádání franko. ==

Frant. Skumavc, lidově Šmerc,

horský vůdce pro Julské Alpy a Karavanky,

doporučuje

== výletníkům a turistům ==

svůj, nejlépe upravený

hostinec v Mojstraně u Dovje.

Výborná jídla i nápoje. — 12 pokojů s jedním nebo dvěma ložema.